

Martin Žemla

FF UK

Posudek bakalářské práce

Šimon Nemeč, *Opakovaně vykročit za poznáním – epistemologie Mikuláše Kusánského*

Bakalářská práce Šimona Němce se věnuje určitému výseku poměrně rozsáhlého díla německého filosofa přelomu středověku a renesance, Mikuláše Kusánského. Zabývá se především jeho raným díle *De docta ignorantia*, jeho kritikou z pera Johannese Wencka a Kusánovou odpovědí na tuto kritiku. V popředí Němcova zájmu stojí přitom gnoseologické otázky, zejména sama možnost poznání, kterou Kusánova metoda „učené nevědomosti“ podle Wencka destruuje a činí tak z jejího autora skeptika. Autor se snaží pečlivým rozborem Kusánova díla i jeho kritiky ukázat, že Wenckova kritika je neoprávněná, přičemž se dotýká významných témat a motivů Kusánova díla, která pečlivě vykládá v jejich vlastním kontextu, příležitostně i s poukazem k pozdějším Kusánovým dílům.

Jako školitel jsem měl možnost sledovat postupnou genesi této bakalářské práce, formulování některých jejích témat a její různé fáze. Rád bych vyzdvihl několik bodů, jež zde Šimon Nemeč předkládá. Předně je to interpretace Kusánova dopisu kardinálu Cesarinimu, v němž autor vidí určitý klíč k pochopení vlastní Kusánovy intence. Nemeč přitom reflektuje různé čtení tohoto dopisu u různých moderních badatelů, argumentuje však pro své porozumění, které v textu spatřuje mj. popis zážitku, který podle autora vykazuje parametry prožitku mystického. Odkaz k mystickému prožitku či nadrozumové rovině poznání pak představuje jako jakýsi leitmotiv Kusánova díla, ale i své interpretace. V souvislosti s tím se Nemeč obrací také k málo čtené třetí, christologické knize *De docta ignorantia*, kde nachází podnětné pasáže věnované vztahu rozumu a víry – zvláště druhý z uvedených pojmů nebývá badateli o Kusánovi probíran často, přestože má prokazatelně, jak také Nemeč ukazuje, velký, ba klíčový význam. Nemeč tak rozebírá nejen typickou strukturu kognitivních mohutností u Kusána (smysly – rozum – intelekt, příp. nadintelektuální rovina), ale podrobně analyzuje také roli víry. Přitom ukazuje, že tato mohutnost je u Kusána vnitřně strukturována a neoddělitelně zapojena do kognitivního procesu. Pasáže věnované analýze pojmu víry a její relevance pro Kusánovo dílo považuji osobně za zvláště hodnotné.

Také z formálního hlediska shledávám práci zcela vyhovující: Je psána kultivovaným jazykem, přehledně strukturovaná, argumenty jsou vedeny jasně a srozumitelně, celkový postup práce je logický. V poznámkách, někdy i v hlavním textu, autor zapojuje diskusi s vybranými moderními badateli, kteří se tématu věnovali. Současně doplňuje do hlavního textu i do poznámek relevantní pasáže ve vlastním překladu. Seznam literatury zahrnuje jak českou, tak cizojazyčnou literaturu, a to v rozsahu, který odpovídá typu práce i jejímu postupu, který je spíše soustředěně analytický.

Práci považuji osobně za velmi zdařilou. Domnívám se, že zcela splňuje kritéria na tento typ akademické práce kladený.

V Praze 6. 9. 2023

Martin Žemla